

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 179

Maribor, petek 8. avgusta 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prašernova ulica št. 4

Minister Marinković o Sinaji

SKLEPI V SINAJI BODO KORIST ZA CELO SREDNJO EVROPO. — NISO NAPERJENI PROTI NOBENI DRUGI DRŽAVI. — ZA POVZDIGO POLJEDELSTVA OB UPOŠTEVANJU INTERESOV INDUSTRIJE.

DUNAJ, 8. avgusta. Minister dr. Voja Marinković, ki že delj časa biva v Begunjah in prihaja često na Bled, je včeraj sprejel beograjskega novinarja Ivanića ter mu podal o sinajski konferenci sledečo zanimivo izjavo:

Podrobnosti o poteku konference mi še niso znane, zato o njih ne morem govoriti, so pa v ostalem brez pomena. Najvažnejše je, da je bila konferenca, ki je imela težko in važno nalogo, zaključena s sklepi za skupno carinsko in trgovinsko politiko med Jugoslavijo in Rumunijo. Vest o tem mi ni prišla nepričakovano, vendar me je pa okolnost, da so bili sprejeti sklepi soglasno in sporazumno, zelo razveselila. Prepričan sem, da sklepi in resolucije konference ne bodo imeli koristnih posledic samo za Jugoslavijo in Rumunijo, čijih interese smo imeli predvsem pred očmi, marveč bodo donesali celi Srednji Evropi koristi, ki se danes še ne dajejo pravilno preценiti.

Za razvoj bodoče mednarodne gospodarske organizacije je Sinaja najvažnejši datum. Smatram za potrebno, da še enkrat naglasim, da gospodarski načrti, ki naj služijo za sodelovanje med Jugoslavijo in Rumunijo, niso naperjeni proti nobeni drugi državi. Naše stremiljenje gre za tem, da pomoremo našemu poljedelstvu ter ga dvignemo iz sedanje težke krize. Pri tem pa ne bo treba žrtvovati interesov industrije in zahtevati od evropskega poljedelstva kakoršnihkoli žrtev. Kar zahtevamo in želimo doseči, ne bo škodovalo nič prekomorskim agrarnim državam. Vse, kar izvažamo ali bomo izvažali mi, bomo prodali na evropskem trgu v evropskih industrijskih državah. Razlika je samo v tem, da so naši pridelki mnogo cenejši. Naš glavni cilj je, da prodamo svoje agrarne produkte po najbolj ugodnih cenah in da osvobodimo poljedelstvo od tributa, ki ga je dozdaj moralo dočela nepravilno doprinasati.

Briand pripravlja novo noto

DOSPILI ODGOVORI VSEH 26 DRŽAV. - BRIAND PREDLAGA RAZPRAVO V JESENSKEM ZASEDANJU DRUŠTVA NARODOV. - GLASOVI FRANCO-SKEGA TISKA.

PARIZ, 8. avg. Dospeli so odgovori na Briandovo noto o Panevropi od vseh 26 evropskih držav. Zadnja je odgovorila Švica, ki se v principu strinja, hoče pa imeti varovano svojo nevtralnost. Briand bo sedaj obvestil vse države o obsegu dosedanje akcije. Razposlal bo novo noto s predlogom, naj Društvo narodov v svojem jesenskem zasedanju začne z načelno debato in naj določi splošne smernice za osnivanje evropske unije. Društvo narodov ni treba razpravljati o podrobnosti, ker se bo podrobna razprava vršila med oficijelnimi zastopniki vseh zainteresiranih držav, ki se bodo sešli v jeseni v Ženevi.

»Temps« reasumira odgovore 26 evropskih držav in poudarja, da so vsi odgovori kolikor toliko povoljni. So med njimi, ki zahtevajo revizijo mirovnih po-

godb, češ da mora tvoriti osnovo unije načelo popolne enakopravnosti vseh držav. To je naravno in si drugače združenja evropskih narodov ni mogoče zamisliti, kakor temelji na tem načelu tudi Društvo narodov. Enakopravnost pa še ni istovetna z revizijo mirovnih pogodb, ki tvorijo osnovo mednarodnega reda v Evropi. List podčrtava, da države zmagovalke revizije ne zahtevajo, da bi imele za to povoda, pač pa jo zahteva tudi ena izmed zaveznic v svetovni vojni, in še ta zelo prikrito. Revizija pa je zadeva, o kateri se ne more in ne sme razpravljati v zvezi z načrtom evropske unije.

Drugo vprašanje, ki ga ventilirajo odgovori posameznih na Briandovo noto, je vprašanje priznanja sovjetske Rusije in sodelovanje Rusije ter Turčije v uniji.

Ako bi danes izvršili statistiko tujcev, zaposlenih v naši industriji, bi našli zanimivo dejstvo, da bi najmanj polovico tujih strokovnjakov lahko takoj nadomestili naši domači strokovnjaki, ostala polovica pa bi zginila pri smotrenem delu v tem pogledu tekom kratkih let. Saj je zanimivo dejstvo, da so nešteti tujci zaposleni v industrijskih in drugih podjetjih celo na mestih, kjer se ne zahteva strokovna usposobljenost specialne vrste, kot knjigovodje, korespondenti itd. Dasi vprašanje izgleda na prvi hip malenkostno, je vendar velikega pomena za našo bodočnost. Vse druge države so uvedle v tem pogledu najstrožje mere. Ako bi se tudi pri nas vprašanje pravilno obravnavalo, bi se pokazalo, da nismo samo za to, da dajemo dobre delavce, ampak da imamo tudi prvovrstne strokovnjake.

Vse to bo moral upoštevati novi za-

kon o Zavodu za pospeševanje industrije. Predvsem pa bo moral predvidevati posebno stalno komisijo priznanih naših strokovnjakov, ki bodo pregledali in proučili delo vseh podjetij in ugotovili številno tujcev, v kolikor so potrebni oziroma nepotrebni. Nepotrebne treba po vsakem takem pregledu takoj zamenjati z našimi, istočasno za podjetja primorati, da omogočijo našim ljudem, da se usposobijo za delo v vseh panogah podjetij. Dljakom tehnične stroke se mora omogočiti praktično delo v podjetjih ob počitnicah. Le tako se bo država lahko na podjetja v slučaju potrebe tudi zanesla.

Seveda pa bodo morali tudi v Zavod za pospeševanje industrije priti ljudje ne le strokovno prvovrstni, ampak tudi jekleni značaji, nedostopni za kakšnekolik lepe be sede, prišepetavanja ali celo podkupovanja.

Dasi ti državi niste članici Društva narodov, to še ni razlog, da ne bi mogli sodelovati v evropski uniji, ker ste že ponovno aktivno sodelovali v raznih akcijah Društva narodov.

Tudi levičarski tisk pričakuje, da bo Briand vztrajal pri akciji in izvedel svojo veliko idejo.

Obisk dalmatinskih seljakov v Sloveniji

SPLIT, 8. avgusta. Zadnje dni avgusta odpotuje v Slovenijo večja skupina dalmatinskih seljakov, krog 80, da si ogledajo tamošnje poljedelske in vinarske ustanove, zadružne naprave in slično, kar zanima seljaštvo in da se seznani s slovenskimi kmeti. Ekskurzijo organizira primorska banska uprava.

Angleški pevci pridejo v Jugoslavijo

BEOGRAD, 8. avg. Dne 18. tm. bo prišla v našo državo skupina angleških pevcev in skladateljev iz Londona. Priredili bodo koncerte v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani. Dne 18. tm. bo sprejem v Zagrebu, 19. tm. dop. ogled mesta in izleti v okolico, zvečer slavnostni koncert, 20. tm. odhod v Beograd in odtam v Ljubljano.

Za novo pohorsko cesto iz Hoč preko Reke proti Mariborski koči, ki bo imela največjo strmino šest odstotkov, se vršijo nad Reko po pohorskem pobočju intenzivna merjenja pod vodstvom geometra z banske uprave. V dveh do treh tednih bo merjenje dovršeno, nakar bodo takoj pričeli graditi cesto. Nova pohorska cesta pojde večji del skozi gozd in bo imela samo dve serpentin. Vse kaže, da se bodo avtomobilisti kmalu lahko vozili na Pohorje na sprehod.

Preprečena samomorilska namera.
Včeraj proti večeru so trije iskalci gob v takozvanem Grajskem gozdu nenadoma naleteli na moškega srednjih let, ki se je baš pripravil, da vtakne svojo glavo v zanjko na precej visoki bukvi. Vsi trije so takoj uvideli nevaren položaj in še-le po daljšem prizadevanju, ko so mu začeli pretiti z palicami, se je kandidat udal in nevoljno splezal z drevesa. V samomorilnem kandidatu so spoznali brezposelnega skladiščnika Al. C.

Tatvine kur in piščet
so v Mariboru razmeroma mnogo bolj pogoste nego v drugih mestih. Vsak teden beleži policijska kronika po nekaj tatinskih obiskov v kurnike. Preteklo noč se je nekomu zahotelo mladega kurjega mesa in je zavil na dvorišče Aleksandrove ceste 30 kjer je sunil iz nezaklenjenega svinjaka troje piščet hišnici Amaliji Ablovi.

Iz krminala.
Aretirani so bili Fran K. zaradi beračenja, Vinko M. zaradi suma tatvine, Dimitrij K. zaradi prevare, Marija H. in Gvido K. zaradi potepušstva. — Prijave govore o tatvinah, nepredvidnih vožnjah, poškodovanju tuje lastnine, nedostojnem vedenju, trpinčenju živali, kolesarenju brez luči in o kršenju avtomobilskih predpisov.

Kolo je ukradel
doslej še neznani kolesarovič-uzmovič včeraj okoli 14. ure z dvorišča splošne bolnice ključavničarju Henriku Bašu s Tezna. Bicikl je znamke »Waffenrad-Steier« in je črno pleskan.

O tujcih v naši industriji

so začeli zadnje čase razpravljati že tuji srbski in hrvatski listi, ki so dolgo časa vztrajali na zmotnem stališču, da so tujecemski in tujerodni državljani kot strokovnjaki nenadomestni in da se jih mora v interesu napredka industrije tolerirati. Danes povdarjajo tudi ti listi potrebo, da se zaposlijo domače moči in da se izvede temeljita racija tujih nameščenecv. Regulacija vprašanja tujcev v našem gospodarstvu sploh in v industriji posebej je postala zahteva celokupne naše javnosti.

Ponovno smo že čuli, da se v ministristvu trgovine pripravlja zakon o Zavodu za pospeševanje industrije in obrti. V zvezi s tem je treba ponovno povdariti nekaj osnovnih načel:

V zakonu mora biti nedvomno ugotovljeno, da je za razvoj industrije nujno potreben kader sposobnih strokovnjakov. Bodoči zavod za pospeševanje industrije bo baš tu imel eno svojih glavnih nalog, da bo pošiljal absolvirane srednješolce na študije posameznih industrijskih panog ter skrbel za specializacijo dovršenih inženirjev po danih potrebah. Ker je delo in napredek industrijskih podjetij vprašanje ne le lastnikov, ampak je velikega pomena tudi za državo, zlasti za časa vojne, zato mora tudi država kontrolirati to delo. Žal da se to dozdaj ni ali pa se je le v površnem obsegu godilo, tako da je industrija, ki je povečini v tujih rokah, položaj izkoriščala.

Le tako je mogoče, da so skoro v vseh naših podjetjih, tudi takozvanih nacionaliziranih, na vseh važnih mestih sami tujci. Zlasti stoji industrije na stališču, da so naši strokovnjaki nesposobni in da so samo tujci dobri. Seveda je to ali zabloda ali izigravanje, zakaj imamo celo vrsto dobro šolanih in veščih strokovnjakov, ki pa ne pridejo do veljave, ker se jim ne da prilika, da bi svoje sposobnosti dokazali. Prisiljeni so, da vrše posle, ki ne odgovarjajo njihovi strokovni predizobrazbi, da vrše službe na neznatnih položajih, da trpi raditega škodo gospodarstvo in država, in sicer veliko škodo, zlasti v slučaju vojne, je jasno in na dlan. To velja zlasti za našo kemično industrijo, ki bi jo morali v slučaju vojne enostavno zapreti, ker nimamo v njej strokovnjakov, ki bi se jim v danem momentu moglo zaupati, da bodo vzdržali brezhibno funkcioniranje. Krivda je na nas samih, ker nismo znali zasigurati zaposlenja naših izšolanih strokovnjakov na primernih mestih.

Vsi dobro vemo, da nam domačega kapitala manjka in da nam je dobrodošel tuj kapital. S tem pa še ni rečeno, da sme tuj kapital pri nas delati, kar bi hotel. Uveljaviti bi se moralo načelo: K vsakemu tujcu, ki je danes še morda »nepogrešljiv«, treba takoj v vseh industrijah dodeliti naše domačine, da se strokovno usposobijo in da lahko vsak čas prevzamejo posle samostojno.

Okoli Radgone

NA TLEH STARE SLOVANSKE KNEŽEVINE KOČLJEVE.

Dalekosežne narodno- in državno-politične koncepcije razodeva nam gibanje in vrvenje severnih in južnih Slovanov v 9. stoletju. Na severu je tedaj Rastislav ustanovil v boju s francosko nadoblastjo samostojno slovansko Velikomoravsko državo; na jugu je Ljudevit Posavski v svojem epohalnem stremeljenju, otrešti si s tilnika jarem nemškega gospodstva, znal združiti pod svojimi zastavami vsa jugoslovanska plemena od korotanskih planin pa doli do bolgarske meje, boreč se tako za one ideale, kojih, sicer nepopolno uresničenje, je po 1100 letih doživela naša generacija. Na ozemlju pa, ki je v oni dobi še spajalo, popolnoma in izključno od Slovanov naseljeno, severne in južne Slované, sta Pribina in pozneje njegov sin in naslednik Kocelj kot slovanska kneza in vladarja vladala svojemu slovanskemu ljudstvu. V vso to vekezanljivo epoho naše preteklosti pa sijajo svetli in osvežujoči žarki onega slovanskega bogoslužja, ki sta ga solunska brata sv. Ciril in Metod v doslednem in neizproslem boju proti nemški cerkveni organizaciji i na Velikomoravskem i v Kočljevici državi vpeljala in vkoreninila tako, da se more, četudi več kot tisoč let zatrto, v mladi kraljevini Jugoslaviji počasi zopet na novo razvijati, dokler se ne razvije do nekdanje časti in veljave.

Vse to mora vedeti in vsega tega se tudi zavedati, kdor gre prvič v Apače in Apaško kotlino, kdor obišče prvič Prekmurje in si tako vedno bliže ogleda svet in ljudi okoli Radgone.

Ako hočete z ene same točke pretežni del te preleste pokrajine pregledati, stopi s kolodvora Slatina-Radenci na bližnji, samo pol ure hoda oddaljeni Kápeljski vrh, h Kápelji, ki še vedno kaže s svojim starim, prvotnim naglasom v ono znamenito 9. stoletje, ko so tod škof Metod in njegovi duhovniki pod Kočljevo patronanco gradili kaple in cerkvice, širili novo vero v slovanskem jeziku in tako rušili upliv tujih nemških misijonarjev. Oglej si pa tudi bližnji gradišči »Mali in Veliki Kocelj«, ki s svojima imenoma še danes hranita spomin na slavne Kočljeve čase! Proti severu in severovzhodu vidimo preko Radinskega vrha našo Gornjo Radgono s ponosnim gradom na vinorodnem hribočku in sedaj avstrijski Radkersburg, v ozadju pa hribovje Klösch (»Klek«), ki slovi po svojih vinskih gorah. Na jeziku, ki ga kot kuriozum smešne državne meje tvori Mura in njen leví pritok Kučnica, zagledamo na avstrijskih tleh premožne slovanske vasi: Potrna, Žetinci, Dedonci, Zenkovci, Gorica in Stara Nova vas; v zarezih pa, kjer prehaja Klek v severni gorati del Prekmurja, blešči bela cerkva sv. Ane na Igu, tudi že v Avstriji.

Impozanten panorama se nam odpre,

ko se ozremo na »Goričansko«, gorati severni del Prekmurja. Iz ravnine se dviga holm za holmom skoro v polkrogu višje in višje do državnega tromejnika in do štirih markantnih hribov: Beli breg, Srebrni breg, Breznov breg in Kobilji breg; cerkvice za cerkvico se dviga s teh hribov in holmov; poleg »pápinskih« cerkvic sv. Helene, Sv. Sebastjana in sv. Benedikta nas pozdravljajo »evangelizanski« Bodonci, Puconci in Moravci.

Ravni, večji del Prekmurja se razprostira pred nami, podoben nepreglednemu, valovitemu morju. Njegova metropola Murska Sobota je sicer od Kápele oddaljena tri ure hoda, a se ti zdi tako bližju, kot da bi jo mogel doseči v pol ure hoda. V valovanju njiv, travnikov in gozdnih nasadov ločimo s prostim očesom božje hrame v Tišini in Bogojini, v Dubrovniku, v Turnišču, v Beltincih, v Črenšovcih in v Dol. Lendavi; vidimo pa tudi, da to naše Prekmurje prehaja preko Mure sem do zadnjih izrastkov Slov. goric, da prehaja nadalje preko umetno ustvarjene državne meje pri Kučnici in Muri v Apaško kotlino tako, da vsa ta pestra in pisana pokrajina okoli naše Gornje Radgone in avstrijskega Radkersburga tvori eno samo, enotno okrožje, iz katerega so protinaravno in zato samo začasno izrezali slovanske vasi na ozemlju med Muro in Kučnico. Premožni posestniki v teh vaseh imajo skoro vsi vinograde v naši državi; po svoji narodnosti spadajo k slovanski državi; a naši nasprotniki so dosegli, da morajo njihovi otroci posejati nemške šole v Radkersburgu, da se v šoli učijo moliti samo nemško, dasi doma molijo izključno slovensko.

Stoječ ob krasnem mostu, ki veže našo Gornjo Radgono z očitno propadajočim avstrijskim Radkersburgom, gledaš ob deroči, skrbno regulirani Muri navzgor, oziraš se v širno ravnino, po Apačah imenovano Apaško kotlino, koje prebivalstvo je bilo v zadnjih sto letih ponemčeno; misli pa gredo dalje, ob reki višje in višje do njenih izvirkov. Tam gori sredi trdo-nemškega ljudstva še danes imena rek, potokov in gora, imena mest, vasi in livad pričajo, da so tam nekdanj polje obdelovali, gozdove krčili, svojo živino pasli in čebele redili naši slovanski predniki, in ime »Krábaten«, da so med njimi bili tudi Hrvatje.

Tam gori so bile nekdanje naše meje. Sedaj gredo tu ob Muri v okolici Radgone. Toliko zemlje in ljudi smo izgubili, ker se velikopotezne koncepcije velikih Slovanov v 9. stoletju, četudi začasno uspešno izpeljane, ob pritisku močnejših nasprotnikov stalno niso mogle držati. Kar je zemlje in ljudi po njih nam to ostalo, mora po utripu svojega srca, po sili svojega razuma postati skoz in skoz — zopet naše!

Dr. Fr. Mišic.

Mariborski in dnenni drobiž

Finančni minister v Mariboru.

Davi ob treh se je pripeljal z brzovlakom v Mariboru minister financ g. dr. Stanko Šverljuga na obisk k svojim sorodnikom. Minister je kot znano na odhodu in je tudi njegov prihod v naše mesto docela zasebnega značaja.

Iz finančne službe.

Preglednik oddelka fin. kontrole v št. lju g. Anton Ploj, je premeščen kot staršina oddelka v Beltince.

Anketo o rešitvi stanovanjske mizerije namerava — kakor je bilo sklenjeno na nedeljskem občnem zboru — uvesti Društvo stanovanjskih najemnikov. Žal se v Mariboru le malo ljudi zanima za stanovanjski problem, dasi je baš v našem mestu zelo pereč. Potrebno je, da se izve mišljenje in predloge široke, socialno čiste javnosti. Vsakdo naj pride s konkretnimi, pozitivnimi predlogi, ne pa z lamentacijami! Treba je ustvariti širok program za samopomoč, zlasti v svrhu osiguranja dvosobnih stanovanj! Akcija društva prav nič ne tangira interesov ličnih posestnikov, zato so tudi ti vabljeni k sodelovanju! Želeti je samo, da društvo sporoči, kako namerava izvesti anketo!

Zlata poroka.

V Studencih pri Mariboru obhajata v nedeljo 10. tm. v ožjem krogu svojcev zakonca g. Anton in ga Antonija Pirc zlato poroko. Jubilar je železničarski upokojenec, ki je služboval 40 let ter stalen naročnik »Jutra« in »Večernika«. Častitamo jubilaroma in še na mnoga leta!

Vaditeljski tečaj mariborske sokolske župe

se vrši ob velikih udeležbi iz vseh krajev župnega območja od 27. jul. do 30. avg. v Mariboru v prostorih inženirske podoficirske šole.

30letnico bazilike Matere milosti

slave v ponedeljek 11. tm. Ta dan poteče 30 let, kar je pokojni lavantinski škof dr. Napatnik blagoslovil frančiškansko farno cerkev.

Stanje pri Gradcu ponesrečenega trgovca Alojza Usarja

je zadovoljivo in se obrača na bolje, ako ne nastopijo komplikacije radi notranjih poškodb. Sprva navidez nepoškodovani šofer Fišer, ki je vozil Usarjev avto, je tudi moral v bolniško posteljo, ker čuti težke notranje bolečine. Vendar ni njegovo stanje nevarno.

Živahno društveno delovanje na Pobrežju v tekočem tednu

Podrobno delo med ljudstvom na Pobrežju sicer nikoli ne miruje. Pevsko društvo »Zarja« ima leto in zimo redno dve tedenski vaji; agilni Rdeči križ hoče o božiču uboge otroke razveseliti z lepimi darili. Zato prireja gledališke predstave, prleške gostije, samaritanske tečaje itd.; prostovoljno gasilno društvo se z rednimi vajami vežba v svojem človekoljubnem poklicu ter prireja večje zabave, da tako deloma krije visoke izdatke za svoje orodje; pogrebno društvo nabira člane in jih seznaja z manjšimi prireditvami, člani sadjarskega društva prirejajo sadjarske tečaje itd.

V tekočem tednu pa se je društveno delo še poglobilo in razširilo.

Ustanovil se je S o k o l, ki je v sredo začel z vajami. Na šolskem dvorišču se je zbralo lepo število naraščajnikov. Ponosni, da imajo vendar enkrat svojega Sokola, so izvajali prve vaje na rododju. Včeraj so prišli člani in članice. Deca začne telovaditi v začetku šole. Novemu Sokolu na Pobrežju želimo krepki razvoj.

Včeraj je pričel 14dnevni, brezplačni tečaj za šivanje, umetno vezenje na šivalnem stroju »Diabolo«, ter o racionalni porabi mleka z raznimi separatorji. Prijavilo se je čez 50 deklet, ki se hočejo tega tečaja v šoli udeležiti.

R d e č i k r i ž dobi ta teden novi zložljivi oder. Razni dobrotniki so darovali material, izdelal pa ga je g. Klančnik. Za otvoritev odra pripravljajo društvo Jurčičevega »Domna«. Diletantri se vsak drugi večer pridno vadijo v šoli.

P r o s t o v o l j n o g a s i l n o d r u š t v o se je te dni vrnilo z impozantnega ljubljanskega kongresa. Bilo je edino od vseh društev mariborske župe d. b., ki je nastopilo s prostimi vajami na kongresu. Pretečeni teden je slovesno proslavilo 25letnico obstoja in blagoslovilo novo motorno brizgalno. Za nedeljo pa pripravljajo veliko dobrodelno tombolo. Tombole gasil. društva na Pobrežju so znane in privlačne po svojih lepih dobitkih. Pri malem številu razprodanih kart nudi društvo darila velike vrednosti. Tudi tokrat moreš za 2 D 50 p dobiti šivalni stroj v vrednosti 2700 Din, novo moško kolo, pohištvo, klastar drv, vrečo moke, gosli in mnogo drugih dobitkov. Ne zamudi kupiti kart, dokler je zaloga!

Tako se razvija društveno življenje na Pobrežju. Želimo, da marljivi delavci v tem delu ne omagajo. Zato jih krepko podpirajmo moralno in gmojno!

Smrtna kosa.

Sinoči je preminula v 74. letu starosti kuharica Marija Fekonja v Ciril-Metodovi ulici 18; pogreb bo jutri ob 16.30 iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. — Včeraj ob 16. je umrl v 76. letu starosti upokojeni nadsprevednik Jože Neuwirth v Wilsonovi ulici 25; pogreb bo jutri ob 16. iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. — V starosti 65 let je umrla davi ob 6. Cecilija Lavrenčič, vdova po finančnem uradniku; pogreb bo v nedeljo ob 15. iz mrtvašnice na frančiškansko pokopališče. N. v m. p.!

»Theresienhof« izginil.

Mnogo je bilo upravičene kritike radi starega napisa »Theresienhof« na reprezentativni Veliki kavarni. Včeraj popoldne pa so s pomočjo dveh velikih gasilskih lestev namestili tam novo napisno tablo »Velika kavarna«. Tablo je izdelal slikar Fr. Horvat.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

V tednu od 1. do 7. avg. je zaznamoval mestni fizikat samo dvojce obolelih na šenu in nobenega smrtnega slučaja za nalezljivimi boleznimi.

Strojnika-šoferja dnevničarja

za nov kompletni cestni valjar potrebuje Okrajni cestni odbor Maribor. Strojnik mora biti večš obrata z Dieselmotorjem na surovo olje. Plača po dogovoru. Nastop službe okrog 15. avgusta 1930. Poseben monter-strokovnjak iz tovarne bo nekaj dni strojnika instruiral. Lastnoročno pisane in kolkovane prošnje je treba vložiti na Okrajni cestni odbor Maribor, Koroška cesta štey. 26/II.

Naša trgovsko-obrtna mladina v Selnici ob Dravi.

V Selnici ob Dravi je dne 3. tm. gostovala Trgovsko-obrtna mladina iz Maribora z velezabavno veseligrro »V Maribor jo dajmo«. Mladi in nadarjeni igralci so s svojo vestnostjo in poštrevnostjo res upravičeno želi moralni in gmojni uspeh. Kmalu po 20. se je začela polniti dvorana, katero so vneti poslušalci napolnili do zadnjega kotička. Igra je bila jako dobro nastudirana. Predvsem moramo omeniti igralca in režiserja Maksa Furjana, ki je s svojim nadyse komičnim lilapcem Pavletom vzbujal salve smeha. Nadvse originalen je bil tudi tip očeta Srebrina, ki je s svojim oblastnim in močnim nastopom naravnost zadivil publiko. Podal ga je prav dobro in z velikim razumevanjem g. Wilhelm, kateremu se pač obeta še sijajna bodočnost! Pač preveč bi bilo omenjati vsakega posameznika, ker vsi so bili skupno ena celota, česar pri diletantih v taki meri nismo vajeni. Lahko upravičeno trdimo, da je ena najboljših diletantskih družin, kar smo jih videli tu pri nas. Upamo, da to ni njih zadnje gostovanje v Selnici, ter da nas še večkrat obiščejo s sličnim sporedom.

Iz meteorološke postaje v Slovenskih gorah.

Letošnji mesec julij so pretresale talne prirodne sile podzemne in nadzemne malodane ves svet. Strahotno potresno razdejanje v Italiji, besni viharji neurju s točo in streljo je zbudilo globoko sočutje vseh zemljanov. Revolucija v podzemski tajni je zagibala tudi ozračje v besnenje viharjskih sap. To smo tudi občutili v Slovenskih gorah prav neprijetno in izdatno, saj je bil mesec julij nedosežen v nalivu, gromu in viharju in tudi žal s točo ni prizanesel ponekod našim v bujno rast dihaajočim poljanam. Nalil nam je letošnji mali srpan v 14 dneh 1 dm 6 cm 2 mm na visoko vode (lani v 5 dneh le 424 točk ali 4 cm 2/10 mm, predlani pa samo 3 cm 7 1/2 mm), pa je 10 dni grmel in treskal ter 4 krat s točo udaril, dasi osamljeno in ponekod manj občutno. Nobeden mesec zadnjih treh let ne izkazuje toliko padavin in strahu božjega... Kaj bo, ako se podzemski Brdavs ne pomiri! Potresi v izhodni polovici Sredozemskega morja se čudovito ponavljajo. Južna Italija se zdi, kakor da leži cela na ugaslem vulkanu, ki zdaj in zdaj hoče obnoviti igro groze Vezuva za leta 79 po Kr. r. Geološki je dognano, da se kaspiška kotlina vedno bolj pogreza, Skandinavski polotok pa se dviga. Nepreračunljivi so podzemeljski zidariji... Fašizem pa rožlja z mečem in grozi s smrtjo...

Klopi v Strossmayerjev drevored!

Mnogi šetalci se pritožujejo nad nedostatom, zakaj ni v Strossmayerjevem drevoredu, ki je priljubljeno šetalnišče stanovančev koroškega predmestja, primernih ličnih klopi? Stare, pokvarjene klopi so na željo javnosti sicer zakrpal in upamo, da bodo merodajni krogi ugodili tudi želji po postavitvi novih klopi. — Enako upravičene prošnje in pritožbe prejemamo od šetalcev Tomšičevega drevoreda, ki je pač najlepše šetalnišče in dohod v mestni park.

Nesrečen padec.

V tvornici »Tekstilja« na Teznu zaposlena 30letna Zofka Drevenšek je po opolzkih tleh tako nesrečno padla, da si je zlomila desno roko v zapestju. Ponesrečenko so odpemili v bolnico.

Toča v ptujskem okraju.

Sinoči se je nad Ptujem, zlasti pa nad okolico od Pragerskega, preko Hajdine proti Moškanjem nenadno vsula zelo debela toča, ki je padala precej časa. Na pravila je mnogo škode posebno med koruzo, ki je mestoma vsa okleščena. Tudi dozorevajoče sadje je mnogo trpelelo.

Z jablane je padla

na posestvu Ivana Bregarja v Gornjem Dupleku zaposlena 23letna Amalija Vogrini. Na precej visoki lestvi stojale je nabirala jabolka za trg. Pri tem je zgubila ravnotežje in padla na tla. Zlomila si je levo nogo v členku. Ponesrečenko so prepeljali v bolnico.

Saksofonist na terasi hotela »Orel«. V soboto zvečer, ter vsak nadaljni večer igra na terasi hotela »Orel« nadvse priljubljeni saksofonist. Cenjeno občinstvo se opozarja na njegovo humoristično petje in igro.

Jesenski velesejem v Ljubljani

GOZDARSKA IN LOVSKA RAZSTAVA. — HIGIJENSKA RAZSTAVA »ČLOVEK, MATI, DETE«. — NAGRADNO TEKMOVANJE SLOVENSKEGA HARMONIKARJEV.

Letošnji jesen se vrši od 31. avgusta do 15. septembra v Ljubljani velika velesejemska prireditelja. Velik del prireditelja bo obsegal šumarstvo in lovstvo.

Gozdarska razstava nima samo namena pokazati obiskovalcem v preglednih tabelah, slikah, modelih in produktih gozda in gozdne razmere v Jugoslaviji in posebno v Dravski banovini, ter racionalno gospodarstvo v gozdu v pogledu vzgoje, izkoriščanja in zaščite gozdov ter delovanja drugih važnih panog, ki so z gozdarstvom v ozki zvezi, temveč nudi bo širšim slojem naroda tudi pouk in spoznanje velike važnosti in potrebe gozda za posameznika in za državo. Vzbudila naj bi zanimanje ljudstva za vzgojo, nego in zaščito gozda, kot emulativnega dela narodnega bogastva ter mu pokazala smotreno uporabo različnih gozdnih produktov. Tudi je cilj razstave, da ustvari nove in učvrsti stare trgovske vezi, da vrši propagando za šumarsko, t. j. največjo domačo industrijo. Vzporedno s šumarsko bo prirejena v posebnih paviljonih tudi velika razstava pohištva ter strojev in orodja za obdelovanje lesa.

Lovska razstava naj bi nazorno prikazala velik pomen lovstva v narodnem gospodarstvu, vse vrste naše koristne in škodljive divjadi, gojitev koristne divjadi, varstvo lova, kinologijo, industrijo

ske panoge, ki so v zvezi z lovom. Tej bo priključena tudi razstava lovskih psov.

Za časa naše jesenske razstave se vrši v Ljubljani tudi VII. mednarodni akademski misijonski kongres. Zato bo prirejena na velesejmu tudi misijonska etnološka razstava, ki bo po svojem obsegu prva te vrste v Ljubljani. Razstava bo prikazala kulture tujih dežel in narodov in tolmačila naporno misijonsko delo ter poštrevnost in ljubezen naše lastne domovine za misijone.

Državni higijenski zavod v Ljubljani priredi v jeseni II. del znamenite higijenske razstave »Človek, mati, dete«, katere I. del je že ob letošnjem ljubljanskem jubilejnim velesejmu vzbudil toliko zanimanja in občudovanja.

Vsem tem razstavam bo priključena tudi razstava industrijskih in obrtnih izdelkov v obče.

Za razvedrilo po ogledu vseh teh zanimivosti pa bo skrbel vinski in jestvinski oddelek sejmšča s svojim sijajnim zabaviščem, ki bo nudilo vse mogoče atrakcije za staro in mlado.

Na praznik dne 8. septembra se vrši nagradno tekmovanje slovenskih harmonikarjev.

Sejmska legitimacija (Din 30) daje pravico na polovično voznino po železnici v Ljubljano in nazaj.

Ženska ročna dela na šumarski in lovski razstavi

Letošnja šumarska in lovski razstava ne bo prikazala samo pridelkov gozda in lovskih trofejev, marveč vse kar je količkaj v zvezi z lovstvom ali pravzaprav le poto lovstva. K temu gotovo spadajo tudi razna ženska ročna dela. Motive iz prirode, posebno slike divjačine najdemo v mnogih starih narodnih ornamentih. To priča, da so se že naši dedje, kakor tudi njih ženske, zanimali za lov. Nadalje pa pravi lovec zelo časti delo nežnih prstkov, ki mu je ustvarila komodo blazinico ali kaj sličnega, kjer vidi prikazano najlepše iz svojega lovskega življenja. V takem delu so združeni vsi ideali pravega lovca. Zato bi bilo želeli, da bi naše žene in dekleta se udeležile naše razstave tudi s svojimi ročnimi deli. Našli se bodo gotovo kupci za take predmete. Razstavni prostor je zastoj. Plačati bi bilo le treba majhne odstotke od prejete izkupnine. Vsa potrebna navodila dobe interesentinje v pisarni za šumarsko in lovsko razstavo na velesejmu v Ljubljani, v Mariboru pa pri ravnatelju R. Boltavzerju, Ciril Metodova 22.

Sprejem učencev v državno pletarsko šolo v Ptuj.

Pletarstvo kot domača obrt lahko nudi mnogim lep zaslužek, posebno takrat, kadar kmetijsko delo počiva. S to obrtjo si pa lahko ustvarijo svojo eksistenco tudi osebe obojega spola, katere vsled svoje pohablenosti ne morejo opravljati drugih poslov in je njih življenjski obstoj odvisen le od milosti svojcev, javnosti ali občine. Državna pletarska šola v Ptuj ima namen izvežbati v pletarstvu in vrbovati, praktično in teoretično, osnovni šoli odrasle učence in jih usposobiti v dveh šolskih letih za pletarske pomočnike, tem pa po dovršenju učni dobi pomaga do zaslužka, ako ne bi mogli izvrševati pletarstva na svojih domovih. Učna doba traja dve leti. Kot redni učenci in učence se sprejmejo v 1. letnik šol. leta 1930/31., ki prične 1. septembra 1930, oni, ki so dovršili z dobrim uspehom najmanj osnovno šolo. Učenci prejmejo šolske potrebščine brezplačno, morajo se pa za časa učne dobe sami vzdrževati. Za vpis je potrebno, da predlože krstni list, domovnico, zadnje šolsko spričevalo, pri mladoletnih pa tudi izjave staršev, odnosno varuha, da bodo skrbeli za vzdrževanje učenca. — Prijave se sprejemajo do 20. avgusta 1930. — Upravitelj: Ogorelec, I. r.

Dražbe v Ptuj.

Pri okrajnem sodišču ptujskem se bodo vršile naslednje dražbe nepremičnin: dne 2. sept. ob 10. zemljiška knjiga Sela, vl. št. 208, cenilna vrednost 9384 Din; dne 5. sept. zemlj. knj. Drstolja vl. št. 65, cenilna vrednost 28.460 Din; dne 9. sept. zemlj. knj. Vumpah vl. št. 70, cenilna vrednost 45.950 Din; dne 12. sept. zemlj. knj. Velika Varnica vl. št. 41 in Ložina vl. št. 22, cenilna vrednost 8053 Din.

Avtobusni promet Ljubljana — Sušak.

Te dni je bila izvršena poskusna vožnja z avtobusom iz Ljubljane do Sušaka. Poskus je dobro uspel, vožnja je trajala samo 6 ur. Na progi bodo v prometu Fordovi avtobusi. Proga bo šla preko Kočevja, Broda na Kolpi in Delnic na Sušak in je dolga 151 km, vožnja bo stala 120 Din. Iz Ljubljane bo odhajal avtobus ob pol 6. zjutraj, vračal se bo iz Sušaka ob 16.

Razstava narodne umetnosti balkanskih držav.

Grško poslaništvo v Beogradu objavlja, da bo povodom balkanske konferenice v Atenah organizirana tudi razstava narodne umetnosti balkanskih držav Albanije, Bolgarske, Grške, Rumunije, Turčije in Jugoslavije. Trajala bo od 9. do 20. okt. Obsegala bo vse vrste narodnih umetniških izdelkov: tkanin, veziv, čipk, kostimov, preprog, skulptur, gravir, dekorativnega lončarstva, keramike, izdelkov iz kovin, zlata in srebra, iz kože itd. Prijave za udeležbo sprejema razstavni odbor (Bureau de l'Exposition au Parlement Hellenique, Athenes) do 10. sept. Carine ne bo. Tudi ni treba plačati prostora. Vsi predmeti bodo varovani proti požaru.

Sport

Tekmovanje za pokal JNS.

Jugoslovanski nogometni savez za svoj zadnji seji določil nasprotnike za III. kolo, ki odigra v nedeljo, dne 10. tm. V Skoplju: Soko (Beograd) : SSK (Skopje)

V Brodu: Slavija (Sisak) : Marsonija
Proti tekam Hajduk : Sand, Hajduk : Sašk in ISSK Maribor : ASK Primorje so bili vloženi protesti in bo JNS odredil nasprotnike in termine pozneje.

V Sarajevu se je vršila zadnja nedeljska izločilna tekma za pokal saveza med Saškom in Hajdukom, ki je končala kljub podaljšku 1:1. V sredo se je zato vršila nova tekma in je zmagal Sašk z 2:0 in se tako kvalificiral za nadaljnje borbe za pokal JNS.

ISSK Maribor v Gradcu.

SK Sturm v Gradcu je povabil našega prvaka v nogometu na prijateljsko tekmo v Gradcu. ISSK Maribor se bo vabilu odzval in se sreča z enajstletico SK Sturm drugo nedeljo 24. tm. v Gradcu. Poslednja igra Sturm—Maribor je bila nedavno v Mariboru in so zmagali domačini 5:3.

Plavači!

V svrhu važnega dogovora glede nedeljske plavalne prireditve sklicuje vodosportni odsek ISSK Maribora sestanek članstva, ki se bo vršil v soboto, dne 9. tm. ob 20. uri v posebni sobi hotela »Pri zavorcu«. Prisotnost vseh članov in članic nujno potrebna.

Nov svetovni rekord na 1500 m.

O priliki lahkoatletskega mitinga v Oslu je Nurmi postavil novi senzacionalni svetovni rekord na 1500 m s 3:48:5. Stari rekord je branil dr. Peltzer z 3:51.

Male sportne vesti.

Schäffer in Kukuljevič, ki igrata v Hamburgu za prvenstvo Nemčije, sta svoje prve igre zgubila, in sicer je Schäffer bil poražen od Nourneya z 6:3, 6:3 in 8:6; Kukuljevič pa od Heidenreicha z 6:4, 6:2 in 8:6.

Wiener Atletik Club gostuje v soboto in nedeljo v Zagrebu in bo prvi dan igral z Haškom, drugi dan pa z Gradjskim. Na akademski olimpijadi v Darmstadtu je Italija porazila v nogometu Nemčijo z 2:1.

Za žensko olimpijado v Pragi se je sedaj pripravilo nad 400 atletinj.

SK Concordija, Zagreb, je razpisal nogometni turnir za moštva 7 igralcev. Igra kot taka je za nas novost in služi v prvi vrsti za training.

Zaradi znanih dogodkov v Montevideu Argentinita bojkotira Uruguay; Uruguay pa vse one države, ki niso sodelovale na tekmovanju za prvenstvo sveta.

Dne 31. tm. bo v Zagrebu medmestna tekma Budimpešta : Zagreb.

Sodniška sekcija, službeno.

Mladinsko tekmo za pokal SK Ilirije, ki se bo vršila v nedeljo, dne 10. tm. ob 9.30 na igrišču SK Železničarja, bo sodil g. Vesnaver, Načelnik.

Useučiliška stolica za svetovni mir

V najhujšo dobo skritega oboroževanja, ki jo doživljamo po vsej Evropi, je padel sila zanimiv mirovni poskus. Faviš francoski ministrski predsednik Herriot namerava ustanoviti na vseučilišču v Lyonu stolico za mir. V utemeljevanju svojega predloga poudarja Herriot, da hoče ustvariti stolico, ki naj najde strogo po znanstvenih načelih najboljšo metodo, kako bi se dalo narode približati z mirovno idejo in izobličiti enotno metodo dosege pravega miru tudi na gospodarskem, finančnem in političnem polju. Stolica naj bo tako urejena, da bi mogli slediti predavanjem ne le študenti, temveč tudi najširše plasti naroda. Ni dvoma, da prihaja ideja Herriota pravočasno, ker živimo v dobi mrzličnega pripravljanja na strašne spopade, čeravno je bila komaj včeraj zaključena svetovna morija. In proti morilskim instinktom ni druge od pomoči, da se mirljivo in sistematično organizira mir in se ga ne prepušča golemu naključju.

Naša trgovska mornarica

ZANIMIVI PODATKI O STANJU NAŠIH TRGOVSKIH BRODOV V PRETEKLEM LETU.

Od leta do leta raste zanimanje za našo morje in našo mornarico tako trgovsko kot tudi vojno — ne le v Primorju temveč tudi v širnem zaledju jugoslovanske kraljevine. Toda malo jih je, ki bi imeli le približen pojim o stanju, veliki in značaj naše mornarice. Najbolj izpolni našim čitateljem to vrzel za enkrat ta-le pregled o naši trgovski mornarici. Številke se nanašajo na leto 1929.

Število parnikov 164. Bruto tonaža 292.878. Konjske sile 160.469. Število moštva 2.608.

Poedine vrste plovbe lahko razdelimo tako-le: 1. Dolga ali prekomorska plovba: število parnikov 65, čista tonaža 162.632, konjske sile 115.632, posadke 1657 mož. 2. Velika obalna plovba: parnikov 8, čiste tonaže 6.085, konjskih sil 6.052, posadke 140 mož. 3. Mala obalna plovba: parnikov 90, čiste tonaže 12.300, konjskih sil 39.173, posadke 807.

Tekom prihodnjega leta se bodo te številke nedvomno znatno spremenile, in sicer iz razloga, ker se naša prekomorska plovba stalno izpopolnjuje in ker so sklenjene z nekimi parobrodskimi družbami pogodbe o državni podpori na daljši rok, v katerem se imajo izvesti gotove rekonstrukcije plovbenega parka. Samo »Jadranska plovitba« bo zgradila prihodnja leta 18 novih parnikov za obalno plovbo.

Z ozirom na domovinstvo ali pristojnost kakor bi rekli je naša trgovska mornarica razdeljena na pet pomorskih okrožij s sedeži v Dubrovniku, na Sušaku, v Splitu, Šibeniku in Meljineh. V prvih največjih treh okrožjih je »doma« 46+49+44 brodov. Značaj njihove plovbe pa je jako različen, kar je zlasti videti s tegale pregleda: (število brodov, bruto tonaža in neto tonaža) 1. Dolga plovba: Dubrovnik 32-137.171-85.935; Sušak 17-58.009-36.333; Split 12-54.968-34.587; Šibenik 2-6.215-4.938; Meljine 2-3.039-1.835. 2. Velika obalna plovba: Dubrovnik nič; Sušak 2-3.267-4.555; Šibenik 1-899-500; Meljine nič. 3. Mala obalna plovba: Dubrovnik 13-4.191-2.176; Sušak 30-11.413-5.939; Split 27-5.597-2.916; Šibenik 10-1.103-693 in Meljine 10-1.138-576.

Od celokupnega prometa pomorskih luk s tuzemstvom odpade 55%, z inozemstvom pa 90% na parobrodarstvo. V vseh naših lukah je leta 1928. pristalo 82.869 parnikov, od katerih je bilo 90% pod jugoslovensko zastavo, 8% pod la-

ško, ostala 2% pa pod zastavo 25 drugih držav.

Na vsem tuzemskem in inozemskem blagovnem prometu v naših pristaniščih so udeležene domače ladje s 76%. V samem prometu z inozemstvom pa odpade na našo zastavo 43% pri uvozu, 20% pri izvozu, povprečno torej samo 26%. Ta promet opravljajo relativno največ laške ladje, in sicer 56%, očitno iz razloga, ker zavzemajo Lahi od vsega prometa naše pomorske inozemske trgovine 41%, torej razmeroma večji del.

Razvoj ptice

Madžarski raziskovalec prazgodovinskih živali baron Franjo Nopes proučuje že več let postanek praprtice. Učenjak trdi, da je bil praprtič žival, težka največ 300 gramov, dolgega vrata z dvema nogama lahke telesne konstitucije in podobna dinozaurijcem. Imela je nekake toprste roke-lovilke. Najprej so zrastle tej živalici luske in pod uplivom ledene perijode v permski dobi šele perje. Na razvoj kril je uplival zračni pritisk, ki je nastajal takrat, ko je ptica hitro tekal. Takrat je živel ptič še na zemlji. Šele kasneje je utegnila živalica v zrak in se navaditi življenja na drevju. To življenje med vejami je še bolj uplivalo na razvoj ptica ter mu skrajšalo vrat in trup. Vedno višje je mogel leteti in v srednjem veku zemeljskega razvoja je že živel pretežno v zraku... Poleg tega mišljenja pa obstoji še druga teorija, ki pravi, da izhaja ptič iz živalske vrste, živeče že od vsega početka na drevju. Tretja teorija pa pravi celo, da so se razvili ptiči iz vodnih živali, pri katerih so se plavute razvile v teku dolgih dob v krila. Ta poslednja teorija pa ima danes najmanj pristašev.

Žrtve avtomobilov v Franciji.

Nedavno izšla statistika avtoprometa na francoskih cestah v l. 1929 izkazuje 3717 smrtnih žrtev (v l. 1928 samo 2941) ter kroj 60.000 lažje ali težje ranjenih. Ta grozna statistika je spodbudila min. predsednika Tardieu, da je v posebni okrožici na vse oblasti zahteval poostreno izvajanje cestno- in prometnopolicijskih predpisov, zlasti na deželi. Odredil je, da morajo prefekti vsem avtomobilistom, ki bodo kaznovani radi usmrčenja ali lahkomišelnih poškodb pasantov, odvzeti vožna dovolila.

K. M. Čapek - Chod:

Jindri

Roman. — Iz češčine prevel dr. Frau Bradač. 33

Jindriček fantiček ni takoj povedal, kako, ampak je kimal z glavo in pri vsakem pokimu so rastle oči Jindre starejšega.

»Kaj pa je?« je rekel slednjič Jindra oče, kakor da ne vé.

»Torej zaradi tegale je pozabljal Jindra na Jindrička?« je vprašal. Jindra sin. »In zdaj naj bo Jindra Jindričku predmet zabave?!... Veš, kaj, oče, da povem resnico, zabaven si kar odveč; toda da bi se jaz pri tem prijetno zabaval, bi ne smel biti tvoj sin.«

»Dovoli!« je jeknil oče. »Saj menda vidiš, da gre tu za umetniško delo in da ni tako nezanimivo videti, kako vznika taka umetničina!«

»Zakaj mi torej nisi rekel takoj po poldnevu: pojdi pogledat, kako vznika umetniško delo?«

»Prosim te, prosim te! Hotel sem, da se iznebiš svoje otožnosti; hotel sem te tudi presenetiti s tem, da se mi je posrečilo spraviti pod streho vsaj Katharsaritsagaro in da bo ilustrirana.«

»Če naj odkrito priznam, mi vse to mrzi,« je rekel Jindra, »in svojo prisotnost tukaj si razlagam edino tako, da nisi hotel biti niti brez mene niti brez svoje... Opalke in da si vedel, da bi jaz ne bil šel, ko bi mi ti bil povedal, kam.«

Dr. Pavák ni rekel niti besede, čeprav je odprl usta vsaj dvajsetkrat. Tako je ostal nekaj časa kakor vselej, kadar mu je čitatelj njegovih najtajnejših misli, Jindra, povedal resnico.

Ampak v tem, kar je rekel Jindra sam o sebi, ni imel popolnoma prav.

Mrzelo mu je sicer, da se je tudi v njem oglasila ista zver, ki je pasla oni čas na Jiřini oči navzočih mož, toda Jindra si ne more zatajiti, da je ravno tukaj pozabil na občutek, o katerem je že iz navade rekel: »Mrzi mi,« hoteč označiti ves tisti gnus, ki je davil vsakega Jindrovega soplemenika, bodisi da je stal sredi grozot te vojne ali pa sedel le na kraju teh grozot kakor Jindra, samo če je imel dovolj značaja, da bi vsaj čutil, da ga ničijo divjosti, proti katerim je vse rjavelo — nemo, v srcu...

Prav narobe!

Jindra je namreč — to je čudno — zaman klical vse svoje spomine, da se reši občutja, ki mu je postajalo čim dalj, tem manj »mrzko«... Čim dalj, tem bolj neuspešno se je boril Jindra s priznanjem, da je tale Jiřina prav za prav — razkošna, ko sedi tu do ušes zavita v plašč gospe Putove.

Narejena je bila iz najdragocenejših snovi, ki jo jemlje stvaritelj za krasne žene, ako hoče naznačiti, da je največja mičnost ženske njeno zdravje; in v tem primeru so barve sijajnejše nego poteze. Vsa oblikovna lepota njene glave je prišla do veljave, a kar je bilo najljubše, to je bila rdečica na njeni motno beli polti. Vse stopnje rdeče barve so sledile druga za drugo od šipka do teje; niti tedaj, ko je bila najboljši kričeca, ni zaplavila Jiřinih lic popolnoma; svetlejša

mesta, ki so preostala prav na sredi, so dajala njemu obličju posebno lepo svežost.

Prelet te — kakor bi rekel Jindra — marmornate rdečice se je vedno menjaval s preletom njenih zenic iz modre steklenine, z enega na drugega člana »Opalke«. Vsak pogled je bil prav za prav vprašanje, kaj si takole kdo o njej misli, in zardevala je v zadregi in negotovosti, ali se brezhibno prilega okviru, v katerem se je danes prvič našla.

— To deklè se sramuje, čeprav se je vedé lotila nečesa, kar ni preveč v skladu s sramežljivostjo, in dala bi za to bogve kaj, ko bi se mogla iznebiti sramu — tako se je zaključevala skrbna Jindrova študija.

Med tem je dobila tudi ona cigareto od svoje protektorice.

Prijela se je le-té kakor rešilne vejice, kot nečesa, na kar se lahko zanese v svoji zadregi.

— Ah izvrstno, pušiti zna krasno! — je pomislil Jindra, ko je videl, kako se križa dolgi dim, ki ga izdihava iz nosnic in ust.

— Izgubljena je...!

Kakor da je to rekel glasno in je ona to slišala — naglo je obrnila svoje žareče oči proti njemu. Toda njihov žar je takoj stemnel, kakor hitro ga je — in to je bilo sploh prvič — zapazila.

To je bil res predolg trenutek, in njene oči so se pri tem širile tako dolgo, da niso več mogle in potem so se povešile.

Zardela je kakor mišensko jabolko, iztegnila roko in počasi ugašala cigareto ob tla, ki jo je bila jedva prižgala.

Jindra je samega sebe zalotil pri tem, da še vedno stresa z glavo in da njegove trpko stisnjene ustne dopolnjujejo njegov mimični očitek zaradi vedenja deklice, katero je prav za prav ta hip prvič videl.

Glej — razumela je!

Gospé Putovi ni ušla tale drobna, a pomenljiva dogodbica; uganila je tudi takoj smer, odkod je to prišlo do nje, in zbudila je s svojimi zvitimi očmi Jindro ter mu zaklicala:

»Mladi gospod, pridite tudi vi in sedite k nam; nam je ljubše, če nas kdo gleda od blizu nego od daleč.«

Jindra se je molče obotavljal, toda odzvali so se tudi drugi glasovi in slednjič tudi očetov očitno razburjeni vulgarizem:

»No, fantiček, le nikar se tako ne delaj!«

Jindra je torej vstal in sédel v ožji krog Opalke.

Tu je bila zabava že v polnem teku. Za zabavne pogovore o emancipaciji žen je dala snov kraljica Satavahanova, ki je osramotila svojega soproga z natančnim znanjem pravil sanskritske slovnice že pred tisoč leti. Dr. Pavák — to pot ga gospa Putova ni motila — je razložil strokovno, natanko in nazorno kraljev pregrešek, ki je bil tako težak, da ga je posmeh ljubljene soproge, preučene hčerke brahmana Višnjusaktija, spravil celo v melanholijo.

»To se nam tudi lahko zgodi, če bo to dolgo trajalo,« je rekel dr. Černý, »le poglejte, kako se nam je razžalostila gospodična Jiřina!«

Opomba ni bila brez ostrine, kajti dr. Pavák je razlagal naravnost nji v oči in filozofka, ki se je delala, kakor da globoko razumeva, je poslušala zelo napeto in pozorno.

»Ta kraljica je bila čisto površna modra nogavičarica,« je dražil dr. Černý venomer, »in v škodo ji je bilo, da je bila emancipirana že pred tisoč leti. Prav nič se ne čudim, da so jo ostale kraljice sovražile.«

»Ker so ji bile nevoščljive, dragi gospod doktor!« je ugovarjala filozofka.

»Izvrstno, Jiřina!« jo je pohvalila njena protektorica in vse ostale dame so se ji pridružile z gromovitim pritrdjevanjem, ki se je končalo s trikratnim ploskom kakor na povelje. Izurjenost je dokazovala, da je to najbrže društven izraz soglasja.

»Cenjene dame!« je zgenil dr. Černý z ramena, »žena ženi ne zaviha v resnici nič drugega, nego lepoto in vsakdanjo sijajno usodo, in nedostatek te in one, ali pa tudi le ene izmed obeh, je temeljni pravzrok ženskega vprašanja — odpusti! Izredna redkost je, da bi se žena, ki je izšla iz slajnih razmer in je povrh še krasotica, poprijela praktično rešenja ženskega vprašanja sama po sebi in postala član — tretjega spola.«

»Oho!« se je ozval mnogoglasni ženski zbor.

»Prosim!« se je branil dr. Černý, »ve vse ste skoz in skoz umetnice in umetnost je — izvzemši talent — vzvišena nad vsako, torej tudi žensko vprašanje, kajti umetnost je duševna potreba, in nima spola... razen da ne izkazuje na primer umetnost, ki bi se zdela sicer najbolj ženska — godba — skladateljic. K večjemu da zanaša še pisateljica v literarno umetnost spol v obliki histerije in ta je tudi v umetnosti najnevarnejša, ako je zagrnjena. V tem oziru poznam pisateljico, ki jo vse žene neizmerno slavijo, od katere pa ne morem čitati dveh strani na enkrat; zdi se mi, kakor bi jedel gosjo mast z žlico in bi zraven ne imel kruha za prigrizek!«

»Pri nas?« je vprašala gospodična Jiřina.

»Ne, ne, to ni Čehinja,« je odgovoril — a ne takol — dr. Černý.

»Karin Michaelis?« je ponovila Jiřina.

»Hm!« je odgovoril in ni odgovoril dr. Černý s hudobnim nasmehom.

Toda čez nekaj časa je dodal:

»Karin Michaelis. To je že prej sardelno maslo!«

»Pardon, gospod doktor!« se je vmesila Malva.

»Rekli ste nekaj o lepoti, bogastvu in zavisti; jaz pa vam zopet pravim, da poznam damo, Čehinjo in Pražanko, eno izmed najkrasnejših in najbogatejših, iz prvih krogov, mlado in ki zavzema odlično družabno mesto, in vendar je ne bo zavidala nobena od nas, ki nismo na glavo padle, niti najrevnejša in najgrša. Dovolj, če rečem le: Dama hastrman.«

»Ah, ne! Ne hastrman — tatman!« jo je popravila gospa Putova.

»Hastrman ali tatman, če kdo zamenja enega ali drugega s kozaškim atamanom in če se to pripeti dami javno v družbi, ne čudimo se, če ji to potem za vedno ostane.«

»Saj ste vi, gospodična Malva, sama zamenjala hastrmana s tatmanom!« je ugovarjal dr. Černý.

»Vi bodite kar tiho, doktor, to je čisto vaša fazona!« ga je okriknila gospa Putova. »Ko bi rekli to vi, bi bilo to božansko, češ ker je besedni dovtip, če pa reče to —«

(Nadaljevanje sledi.)

Velika tovarna spirituoz

v Zagrebu išče prvovrstnega potnika za bivšo Mariborsko oblast, zlasti za Savinjsko dolino, okraj Maribor, Medjimurje in Prekmurje. Ponudbe pod Za-23990 na Publicitas, Zagreb, Ilica 9. 2215

Iščem prazno sobo.

Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Solnčno«. 2217

MOŠKA ČRNA OBLEKA

za srednjo postavo, skoro nova, se ceno proda. — Beograjska ulica 22, part., levo.

Fotoamaterji

kupujejo pri strokovnjaku. Ca 200 aparatov stalno na zalogi. Izgotavljanje slik v 6 urah. Fotomeyer, Gosposka 39.

4 sobno stanovanje

z vsemi pritliklinami, kopalnico itd. v sredini mesta na prometnem kraju oddam s 1. septembrom. Uprava hiš Pokojninskega zavoda, Maribor, Kralja Petra trg 1. 2213

Hotel-restavracija »Mariborski dvor«.

A. Oset: sobe, prehrana, pension, garaže, hladilnica, vrt. 2165

Elektroinštalacije,

montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Časopisi in inserati.

pri Hinko Sax, Grajski trg. 1654

Košnja otave

na prodaj. Vprašati Strossmayerjeva ul. št. 23. 2205

Pisalni stroj

dobro ohranjen prodam. Prešernova ulica 31. 2213

„Park kavarna“

Koncert

Od danes naprej novi program s spremeljavo harfe. — Začetek ob 16. uri in igra do 23. ure. 2203

Izredna prilika za nakup moškega perila

v tovarni perila Maks Durič & Co. Maribor, Gregorčičeva ulica 24

kjer so še vedno v zalogi velike količine različnega perila, kakor: Srajce iz celirja in kombinirane z dvema ovratnikoma ter dvolinjski manšeti po Din 36.—, 46.—, 52.— in 58.—;

Bele srajce in srajce k traku do najfinejših vrst od Din 40.— naprej; Srajce iz popelina, panama-srajce in nočne srajce najfinejših vrst in vseh velikosti;

Spodnje hlače, dolge in kratke, iz gradla, kepra ter šifona; pižame moške, ženske in otroške od Din 100.— naprej; ovratniki mehki, poltrdi in trdi, najfinejšega lastnega izdelka.

Naročila po meri se izvršijo v 24 urah. Blago je prvovrstno in cene z ozirom na to, da je treba vso zalogo v najkrajšem času vno najnižje.

Juristi!

Sodne takse

broširano 32 Din, platno 44 Din, so pravkar izšle pri Tiskovni zadrugi v Mariboru Aleksandrova cesta šte. 13